

БОРГОВА ПОЛІТИКА В КОНТЕКСТІ ЗАВДАНЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Н. С. ПЕДЧЕНКО, доктор економічних наук, професор;

В. Ю. СТРИЛЕЦЬ, кандидат економічних наук, доцент;

Л. А. ЛУГІВСЬКА

(Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

Анотація. Метою статті є визначення ролі боргової політики в контексті завдань інноваційного розвитку держави. **Методика дослідження.** Для досягнення поставленої мети в роботі використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. У ході визначення ролі боргової політики в контексті завдань інноваційного розвитку держави були використані методи наукової абстракції та порівняльного аналізу. Дослідження сучасного стану заборгованості країни здійснювалися на основі методів порівняльного та ретроспективного аналізу. **Результати.** У статті проведено аналіз боргової політики на основі моделювання взаємозв'язку між інноваційним зростанням і державним боргом, запропоновано власні критерії для порівняння обсягу зовнішнього боргу держави з її інноваційним розвитком і показники для оцінки впливу державного боргу на соціально-економічний та інвестиційно-інноваційний розвиток економіки. **Практична значущість результатів дослідження.** Визначені у статті напрями ефективної фінансової політики врегулювання боргових зобов'язань дозволять інтегрувати боргову політику з потребами стимулювання інвестиційної та інноваційної активності держави й завданням максимізації добробуту в довгостроковому періоді.

Ключові слова: фінансова політика, боргові зобов'язання держави, інноваційний розвиток держави.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Зменшення боргового навантаження та сталий інноваційний розвиток є метою економічної політики урядів усіх країн. Державний борг та інноваційне зростання тісно пов'язані між собою через державний бюджет, інвестиції, заощадження, податки, відсоткові ставки. Ключовим завданням, пов'язаним із використанням державних запозичень у якості одного з інструментів формування інноваційного розвитку української економіки, є наукове обґрунтування і методологічно правильна визначення напрямів використання запозичених коштів.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Слід зазначити, що вітчизняні науковці розглядають складову фінансової політики врегулювання боргових

зобов'язань виключно у вузькому сенсі як синонім політики управління державним боргом. Так, боргова політика трактується як діяльність органів влади з управління державним боргом, а її зміст включає широкий комплекс заходів із: розробки концепції боргової політики, визначення її суб'єктів, об'єктів, мети та цілей здійснення; розробки механізму її реалізації та виокремлення відповідних критеріїв для оцінки. Так, О. В. Царук пропонує концептуальні основи та статистичні індикатори оцінки боргової безпеки держави [8], А. М. Мних розглядає питання стратегічної діяльності держави в управлінні державним боргом [5], Л. Я. Бенч визначає боргову політику в Україні через реалії та перспективи [1], а Л. А. Лугівська та Н. С. Педченко розвиває сутність поняття «боргова політика держави» [4], Проте важливим, на нашу думку, є еконо-

мічне зростання країни на основі її інноваційного розвитку як результату ефективно боргової політики.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення ролі боргової політики в контексті завдань інноваційного розвитку держави.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. На думку дослідників [4, 6], державні боргові запозичення, як внутрішні, так і зовнішні, здатні позитивно вплинути на всю економіку країни тільки тоді коли вони будуть спрямовані на вирішення стратегічних завдань радикального підвищення ефективності використання інтелектуального й кадрового потенціалу України на шляху переходу від сировинного до наукомісткого розвитку, а саме:

1. Створення умов для розширеного відтворення природних ресурсів. Це означає реалізацію комплексу економічних, правових та організаційних заходів, які стимулюватимуть природокористувачів вести діяльність щодо відновлення (розвідки та освоєння) запасів корисних копалин в обсягах, які перевищують обсяги їх видобутку й експлуатації.

2. Розвиток енергетичного потенціалу й переведення країни на енергозберігаючий шлях розвитку. Вирішення цього завдання дозволить зняти обмеження для швидкого економічного зростання та знизити енергетичну складову у вартості товарів і послуг. Це, у свою чергу, зменшить обсяги критичного імпорту та потребу в іноземній валюті, відтак полегшить обслуговування зовнішнього боргу.

3. Розвиток системи технічного регулювання, адекватної особливостям національної економіки, і забезпечення відповідності продукції українського виробництва світовим стандартам безпеки та якості. Це стане важливим чинником підвищення конкурентоспроможності продукції й нарощування високотехнологічного експорту.

4. Підвищення конкурентоспроможності транспортної системи України й реалізація її транспортного потенціалу. Інтеграція України до світової тран-

спортної системи здатна за рахунок реалізації її транзитного потенціалу суттєво збільшити експорт транспортних послуг. Створення і розвиток на території України міжнародних транспортних коридорів обумовлює необхідність модернізації і будівництва нових морських терміналів, удосконалення системи управління рухом, обробки й розподілу вантажів, здійснення комплексної модернізації автодорожньої та залізничної мережі, що традиційно є сферою для здійснення державних інвестицій.

5. Створення умов для формування на території України єдиного інформаційного простору, що є ключовою умовою реалізації потенційних конкурентних переваг України. У цьому контексті необхідно зосередити зусилля на побудові експортно-орієнтованої моделі українського ринку інформаційних технологій, інтеграції до світового ринку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) [4, 6].

На жаль, замкненість українського ринку облігацій внутрішніх державних позик (ОВДП) та диспропорції в їхній дохідності не дають підстав уважати їх привабливими фінансовими інструментами для залучення коштів банків та інших інституційних інвесторів. Відтак необхідно продовжити розробку нових боргових інструментів, спрямованих на певні групи інвесторів (у тому числі на дрібного українського інвестора – фізичну особу), які дозволили б максимально повно абсорбувати нагромаджений у суспільстві інвестиційний потенціал.

При цьому, змодельовавши взаємозв'язок між інноваційним зростанням і державним боргом, можна визначити напрями управління державним боргом крізь призму підвищення економічного добробуту суспільства.

Основним показником інноваційного зростання країни, на нашу думку, є обсяг валового внутрішнього продукту. Так, досліджуючи динаміку ВВП України (рис. 1), можемо стверджувати, що номінальний ВВП має тенденцію до зростання з 1 299 991 млн грн у 2011 р. до 1 979 458 млн грн, проте реальний ВВП є значно меншим і становить 1 430 290 млн грн на кінець періоду.

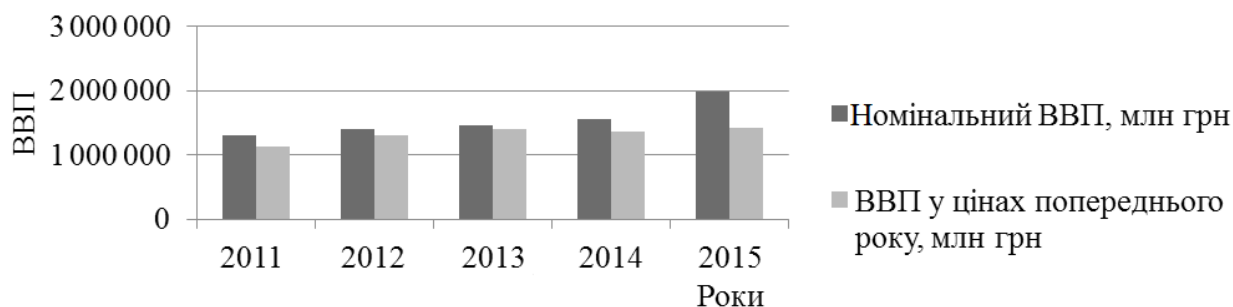

Рис. 1. Динаміка номінального та реального ВВП України за 2011–2015 рр., млн грн [складено на основі даних [2]]

Так, розглядаючи реальний приріст (зниження) ВВП (рис. 2), можемо побачити, що останні два роки в Україні спостерігається

зниження реального ВВП на 15,2 п.п. та 9,9 п.п., що є свідченням економічного за-непаду.

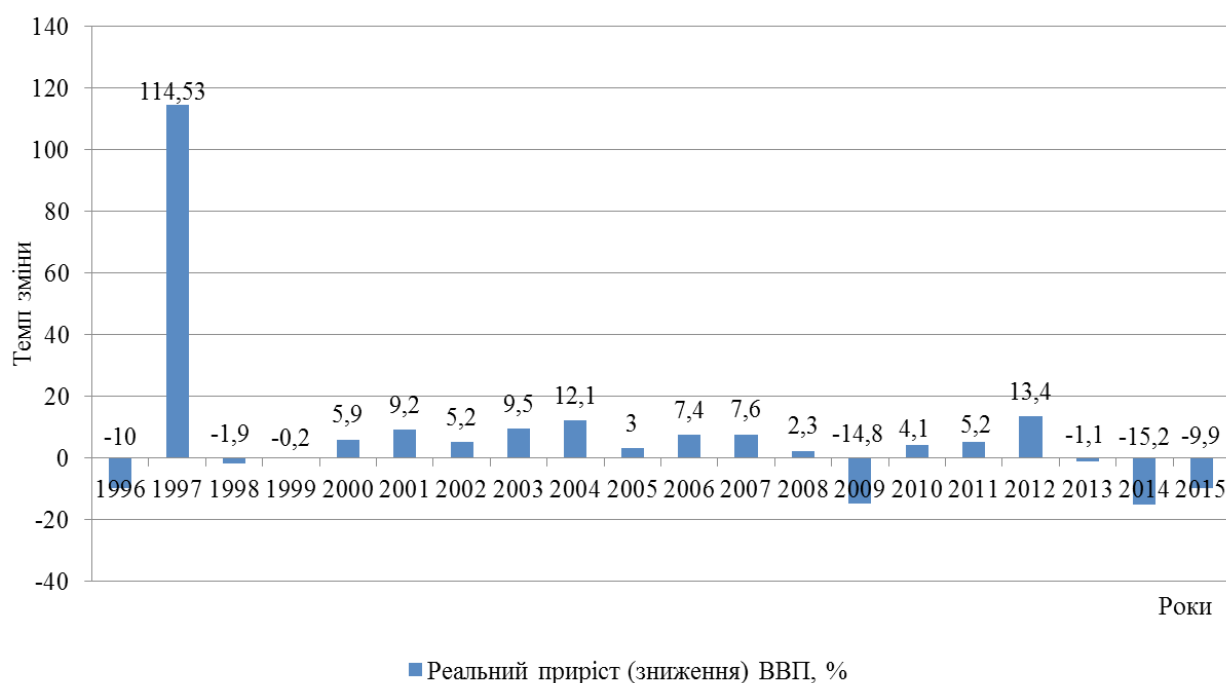

Рис. 2. Динаміка реального приросту (зниження) ВВП у 1996–2015 рр., % [складено на основі даних [2]]

Зокрема, порівнюючи динаміку росту державного боргу та ВВП у цінах попереднього року (рис. 3), можемо побачити необґрунтоване зростання державного боргу, що не підкріплене реальним зростанням валового продукту. Так, якщо у 2015 р. ВВП має зростання на 65 167 млн грн або у 1,04 раза, то державний борг зріс із 947 030 млн грн до 1 391 965 млн грн, тобто майже в 1,5 раза.

Економісти світового банку пропонують власні критерії для порівняння обсягу зовнішнього боргу держави з її інноваційним розвитком [3]:

1. кредитні кошти повинні інвестуватися у продуктивну сферу економіки та повністю відшкодувати витрати на обслуговування боргу («позитивна прибутковість інвестицій»). В Україні склалася ситуація, коли державний борг використовується не з метою фінансування інвестицій, а для покриття дефіциту державного бюджету та виплат за поточними боргами. Рівень окупності державних капіталовкладень вважається невідомим. При цьому складно встановити взаємозв'язок між державними запозиченнями та капіталовкладеннями, а тому даний підхід деякі науковці вважають

недоцільним. Оскільки номінальні та реальні процентні ставки за боргом є досить високими, то його обслуговування в майбутньому буде досить складним завданням для економіки;

2. загальні національні заощадження мають перевищувати загальні національні інвестиції

на суму процентів за попередніми запозиченнями;

3. держава повинна забезпечувати високий рівень кредитоспроможності для залучення фінансових ресурсів ззовні та зменшення «суверенного ризику».

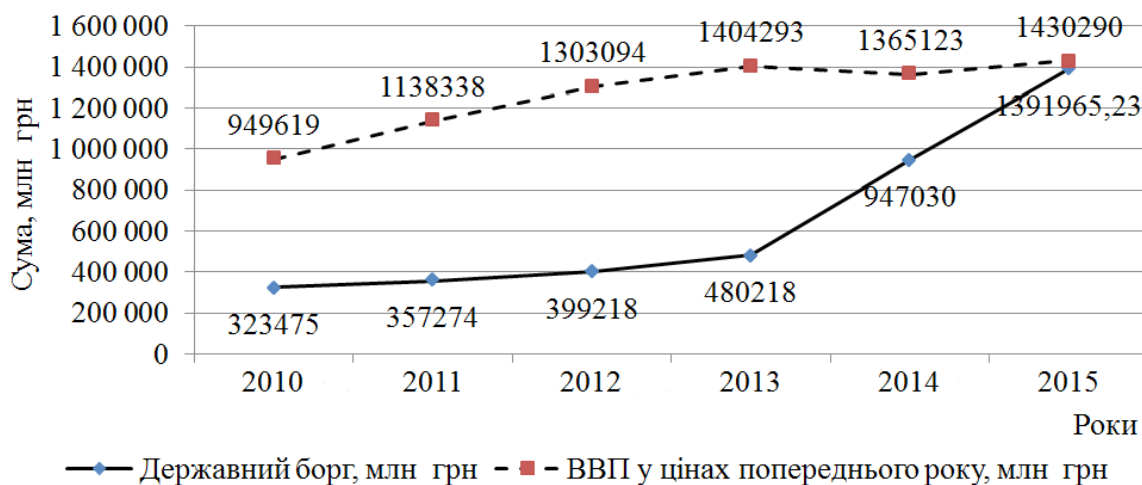

Рис. 3. Динаміка державного боргу та ВВП України в цінах попереднього року за 2011–2015 рр., млн грн [складено на основі даних [2]]

За допомогою даних критеріїв можна оцінити діяльність виконавчої влади у сфері управління державним боргом, а саме: умови обслуговування боргових зобов'язань, стабільність виконання запланованих параметрів державного бюджету, тенденції монетарної політики та траєкторію економічного зростання. Вищезазначені критерії можна зарахувати до економічного ефекту боргової політики, яка спрямована на стійке зростання та стабільну економічну ситуацію.

А. Мних визначає ефективність боргової політики з позиції досягнення цілей боргової стратегії, які поділяються на три блоки [5]. Перший блок цілей полягає у проведенні заходів макроекономічної стабілізації і структурних ринкових перетворень. Вони дозволять адаптувати економіку до глобальних перетворень і забезпечити стабільне зростання. Другий блок передбачає проведення державою ринкових та неринкових методів полегшення боргового навантаження. І останній блок цілей боргової політики пов'язаний зі збільшенням валютних надходжень до країн-боржників. Тут виділено необхідні передумови для реалізації боргової політики. Під час прийняття рішень щодо залучення додаткових позикових ресурсів визначальною повинна бути спрямованість їхнього використання.

На думку багатьох науковців, методика МВФ не має показників, які відображали б взаємозв'язок боргу з відтворювальними процесами в економіці та показували б вплив на соціально-економічний розвиток держави. Для визначення цього впливу О. Царук пропонує вводити показники соціально-економічного й інвестиційно-інноваційного розвитку (рис. 4).

Проведення боргової політики протягом останніх років характеризується зростанням як внутрішнього, так і зовнішнього державного боргу. Зростання державної заборгованості з боргових зобов'язань може стати загрозою для функціонування економіки та боргової безпеки країни. Проведення оцінки інноваційного розвитку держави крізь призму боргової політики лише з позицій визначення боргового навантаження на економіку країни та забезпечення загальної платоспроможності держави за рахунок скорочення державних запозичень лише частково дає оцінку борговій політиці держави. Отже, діагностування її ефективності повинно здійснюватися на основі системи критеріїв і показників оцінки, що відповідають економічній ситуації у країні та стану фінансової безпеки.

Визначення індикаторів боргової безпеки є важливим показником, який відображає спроможність країни виконувати свої

зобов'язання щодо обслуговування та погашення державного боргу й показує на скільки обтяжливими для державного бюджету є ці індикатори.

Навантаження з обслуговування боргових

зобов'язань для економіки та державного бюджету оцінюється не тільки через співставлення боргових платежів до загальних видатків держави, а й через порівняння боргових витрат до обсягу ВВП, доходів та експорту.

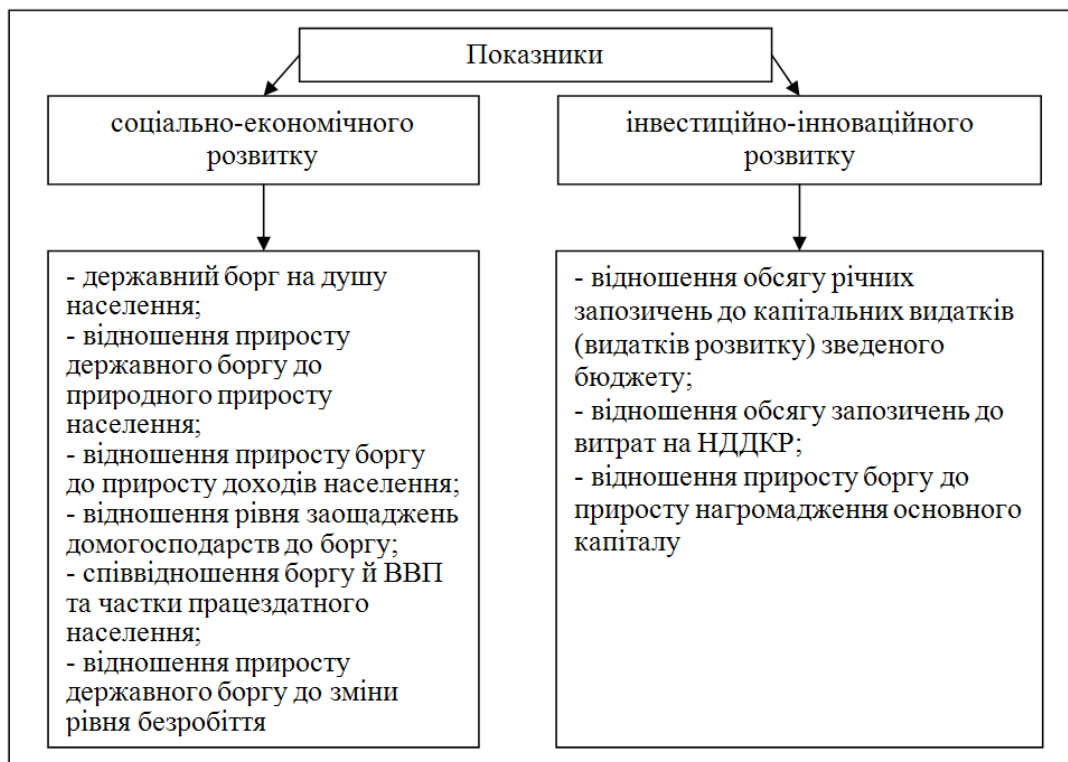

Рис. 4. Показники для оцінки впливу державного боргу на соціально-економічний та інвестиційно-інноваційний розвиток економіки [складено за даними [8]]

Аналіз стану індикаторів боргової безпеки (табл. 1) протягом 2010–2015 рр. свідчить про її незадовільний рівень,

оскільки половина досліджуваних показників перевищували критичне порогове значення.

Таблиця 1

Показники стану індикаторів боргової безпеки України у 2010-2015 рр. [складено автором на основі даних [2]]

Індикатор	Рік						Динаміка нормалізованих значень	Зона безпеки
	2010	2011 р	2012 р	2013 р	2014	2015		
Відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП, %	39,90	36,30	36,60	40,50	69,37	85,36	Зростає	Небезпечна зона
Рівень безпеки 1-го індикатора	Незадовільний				Небезпечний	Критичний		
Відношення обсягу валового зовнішнього боргу до ВВП, %	19,08	17,15	16,03	15,90	35,6	72,90	Зростає	Безпечна зона
Рівень безпеки 2-го індикатора	Оптимальний					Критичний		

Продовж. табл. 1

Індикатор	Рік						Динаміка нормалізованих значень	Зона безпеки
	2010	2011 р	2012 р	2013 р	2014	2015		
Середньозважена дохідність облігацій внутрішньої державної позики (далі – ОВДП) на первинному ринку, %	12,48	9,17	12,94	14,19	13,44	17,00	Зростає	Небезпечна зона
Рівень безпеки 3-го індикатора	Критичний							
Відношення обсягу офіційних міжнародних резервів до обсягу валового зовнішнього боргу, %	229,92	251,84	274,02	300,09	138,9	31,70	Зменшується	Небезпечна зона
Рівень безпеки 4-го індикатора	Оптимальний					Небезпечний		

Розглянемо детальніше вищезгадані індикатори.

1. Відношення загального обсягу державного боргу до ВВП характеризує збільшення державного попиту на позикові ресурси внутрішнього й зовнішнього ринку в порівнянні з економічним розвитком держави. Нормативне значення цього показника становить від 20 % до 30 % за вітчизняними методами розрахунку боргової безпеки держави. Протягом 2010–2013 рр. нормативне значення цього показника перебувало в допустимому розмірі, але станом на 2014 р. становило 69,37 %, що характеризує небезпечний рівень. При цьому на кінець 2015 року даний показник має критичний рівень – 85,36 %, що свідчить про значні загрози економіці України.

Відношення обсягу зовнішнього боргу до ВВП – один з основних показників, який відображає та узагальнює зовнішні боргові зобов'язання країни. Цей показник показує рівень боргової залежності економіки від зовнішнього фінансування. Згідно із Методикою розрахунку економічної безпеки, розробленою реорганізованим Міністерством економічного розвитку і торгівлі України (Міністерство економіки України) [6], верхня межа становить 45 % (за міжнародними стандартами таке співвідношення не повинно перевищувати 40 %). За аналізований період граничні межі цього показника знаходяться в допустимій нормі, однак із 2010–2014 рр. спостерігається його зростання і у 2014 р. показник згаданого індикатора становить 35,6 пунктів. У 2015 р. спостерігається різке зростання показника до

72,9 %, і відповідно рівень безпеки за даним індикатором характеризується як критичний.

2. Середньозважена дохідність облігацій внутрішньої державної позики на первинному ринку показує рівень розвитку ринку боргових цінних паперів держави та їх частку в загальному обсязі державного боргу до ВВП. Нормативне значення цього індикатора не повинно перевищувати 11 %. Протягом аналізованого періоду динаміка даного показника мала тенденцію до збільшення і у 2014 р. становила 13,44 %, що на 2,44 в. п. більше оптимального рівня. У 2015 р. за даними НБУ середньозважена дохідність облігацій зросла та становила 17,0 %.

3. Відношення обсягу офіційних міжнародних резервів до обсягу валового зовнішнього боргу свідчить про наявність коштів на депозитних операціях країни для покриття зовнішньої заборгованості. При цьому відмітимо різке зменшення значення даного показника з 138,9 % до 31,7 % за рахунок значного зменшення міжнародних резервів. Так, на кінець періоду за даним показником рівень безпеки є небезпечним.

Провівши аналіз індикаторів боргової безпеки України, можна констатувати, що за всіма показниками боргова безпека держави знаходиться в небезпечних межах і немає запасу фінансової міцності. Зазначимо, що боргова політика повинна підпорядковуватись таким принципам боргової стратегії [2]: безумовності, мінімізації ризиків, оптимальності, зберігання фінансової незалежності, прозорості та стабільності.

Для підвищення рівня боргової безпеки України й утримання показників індикаторів у допустимих межах потрібно:

– створити окрему державну установу, яка проводитиме реалізацію боргової політики. Створення такої спеціалізованої установи дозволить оперативно реагувати на зміну кон'юнктури фінансового ринку в разі залучення позикового капіталу та дозволить ефективніше управляти державним боргом і борговими ризиками, що підвищить розвиток ринку боргових цінних паперів;

– проводити щоквартальний моніторинг показників індикаторів боргової безпеки, що дасть змогу формувати поточну інформацію про боргове навантаження на бюджет і вплив державного боргу на економічні процеси;

– удосконалити та доповнити нормативно-правові акти, які визначають механізм залучення державних запозичень і проведення боргової політики;

– скоротити частку запозичених ресурсів, які виділяються на покриття дефіциту державного бюджету й покриття боргових зобов'язань (обслуговування та погашення державного боргу) і збільшення частки позикових фінансових ресурсів, які направлятимуться на інвестиційні проекти.

Отже, боргова безпека країни є досить хиткою, про що свідчить критичний рівень трьох із чотирьох індикаторів. При цьому у 2015 р. ситуація стала гіршою – додаткове навантаження за боргом зменшило боргову безпеку.

Для підвищення ефективності боргової політики необхідно зменшувати обсяги імпорту за рахунок: тарифного регулювання некритичного імпорту та запровадження програм енергозбереження за рахунок податкового стимулювання; установлення жорстких бюджетних обмежень для підприємств-споживачів імпорту; створення нових умов для залучення іноземних інвестицій у національну економіку; припинення втечі капіталу за кордон та обмеження діяльності офшорних компаній; посилення валютного регулювання.

Залучення іноземних інвестицій дозволить активізувати якісний структурний економічний ріст та уповільнити вирішення завдань відновлення економіки. Необхідно використовувати лише реальні економічні позики для державних капітальних вкладень у виробни-

чий і соціальний комплекс.

Важливим напрямом зменшення боргового тягаря може бути реструктуризація боргу на умовах зменшення боргових виплат [1]. На нашу думку, помилковими є деякі твердження щодо погіршення кредитного рейтингу країни та зменшення її інвестиційної привабливості в разі відмови країни виконувати свої зобов'язання перед міжнародними організаціями. Основним негативним наслідком цього може бути зменшення можливості подальшого кредитування країни й погіршення відповідних умов.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Для України важливим завданням на сучасному етапі є підтримання стабільного рівня боргового навантаження, зменшення зовнішнього державного боргу й використання нових позикових фінансових ресурсів для фінансування інвестиційних та інституційних державних програм розвитку в умовах середньострокової боргової стратегії. Державний борг формується як результат внутрішньої і зовнішньої боргової політики, а тому вихідним аспектом формування ефективної боргової політики має бути спрямованість залучених ресурсів та цільове використання відповідних коштів. При цьому ускладнюють боргову політику непродумані внутрішні й зовнішні боргові позики, а також нерозрахований ефект від їх здійснення та залучення нових ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бенч Л. Я. Боргова політика в Україні: реалії та перспективи / Л. Я. Бенч, Р. М. Корнацька // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2. – С. 35–39.
2. Інформація офіційного сайту Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukrstat.gov.ua (дата звернення: 20.03.2017). – Назва з екрана.
3. Інформація офіційного сайту Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/reference>

(дата звернення: 20.03.2017). – Назва з екрана.

4. Лугівська Л. А. Сутність поняття «боргова політика держави» /Л. А. Лугівська, Н. С. Педченко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : «Економічні науки». – 2012. – № 2 (53). – С. 12–18.
5. Мних А. М. До питань стратегічної діяльності держави в управлінні державним боргом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/agroin/2010_10-12/MNYCH.pdf-(дата звернення: 20.03.2017). – Назва з екрана.
6. Особливості та пріоритети боргової політики України: аналітична доповідь [Електронний ресурс]. – Київ : Підкомітет з питань державного боргу, запозичень та інвестицій комітету з питань бюджету Верховної Ради України, 2004. – 40 с. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Table/tab10112004/dopovid.htm> (дата звернення: 20.03.2017). – Назва з екрана.
7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року № 1277. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennjametodichnih-rekomendacii-shodo-rozrahunku-doc168080.html> (дата звернення: 20.03.2017). – Назва з екрана.
8. Царук О. В. Концептуальні основи та статистичні індикатори оцінки боргової безпеки держави / О. В. Царук // Світ фінансів. – 2007. – № 1. – С. 46–50.
- Ukrainy [Website of the State statistics Committee of Ukraine]. (n.d.). *ukrstat.hov.ua*. Retrieved from ukrstat.hov.ua (accessed 20 March 2017) [in Ukrainian].
3. Informatsiia ofitsiinoho сайту Svitovoho banku [Informatsiia ofitsiinoho site Svitovoho banks]. (n.d.). <http://www.worldbank.org/reference>. Retrieved from <http://www.worldbank.org/reference> (accessed 20 March 2017) [in Ukrainian].
4. Luhivska, L. A., Pedchenko, N. S. (2012). Sutnist poniattia "borhova polityka derzhavy" [The essence of the concept of "debt policy of the state"]
5. Mnykh, A. M. Do pytan stratehichnoi diialnosti derzhavy v upravlinni derzhavnym borhom [Issues of strategic activities of the state in the management of public debt]. (2010). Retrieved from http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/agroin/2010_10-12/MNYCH.pdf (accessed 20 March 2017) [in Ukrainian].
6. Osoblyvosti ta priorytety borhovoї polityky Ukrainy: analitychna dopovid: [Features and debt policy priorities of Ukraine analytical report]. (2004). Kyiv: Pidkomitet z pytan derzhavnoho borhu, zapozychen ta investysii komitetu z pytan biudzhetu Verkhovnoi Rady Ukrainy. Retrieved from <http://old.niss.gov.ua/Table/tab10112004/dopovid.htm> (accessed 20 March 2017) [in Ukrainian].
7. Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy "Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo rozrahunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy" vid 29 zhovtnia 2013 roku N 1277 [The order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine "On approval of guidance on the calculation of economic security of Ukraine" from 29 October 2013, No 1277]. Retrieved from <http://document.ua/pro-zatverdzhennjametodichnih-rekomendacii-shodo-rozrahunku-doc168080.html> (accessed 20 March 2017) [in Ukrainian].
8. Tsaruk, O. V (2007). Kontseptualni osnovy ta statystychni indykatory otsinky borhovoї bezpeky derzhavy [In Ukrainian].

REFERENCES

1. Bench, L. Ya (2014). Borhova polityka v Ukraini: realii ta perspektyvy [Debt policy in Ukraine: realities and prospects]. *Biznes Inform – Business Inform*, 2, 35–39 [in Ukrainian].
2. Sait Derzhavnoho komitetu statystyky

Н. С. Педченко, доктор экономических наук, профессор; **В. Ю. Стрелец**, кандидат экономических наук, доцент; **Л. А. Луговская** (Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»). **Долговая политика в контексте задач инновационного развития государства.**

Аннотация. Целью статьи является определение роли долговой политики в контексте задач инновационного развития государства. **Методика исследования.** Для достижения поставленной цели в работе использованы общенаучные и специальные методы исследования. При определении роли долговой политики в контексте задач инновационного развития государства были использованы методы научной абстракции и сравнительного анализа. Исследование современного состояния задолженности страны осуществлялись на основе методов сравнительного и ретроспективного анализа. **Результаты.** В статье проведен анализ долговой политики на основе моделирования взаимосвязи между инновационным ростом и государственным долгом, предложены собственные критерии для сравнения объема внешнего долга государства с его инновационным развитием и показатели для оценки влияния государственного долга на социально-экономическое и инвестиционно-инновационное развитие экономики. **Практическая значимость результатов исследования.** Определенные в статье направления эффективной финансовой политики урегулирования долговых обязательств позволят интегрировать долговую политику с потребностями стимулирования инвестиционной и инновационной активности государства и задачам максимизации благосостояния в долгосрочном периоде.

Ключевые слова: финансовая политика, долговые обязательства государства, инновационное развитие государства.

N. Pedchenko, Dc. Econ. Sci., Professor; **V. Strilets**, Cand. Econ. Sci., Docent; **L. Lugivska** (Poltava University of Economics and Trade). **Debt policy in the context of the tasks of innovative state development.**

Annotation. The purpose of the article is to define the role of debt policy in the context of tasks of innovative development of the state. **Methodology of research.** To achieve this goal the general scientific and special methods have been used in this work. In determining the role of debt policy in the context of innovative development of the country methods of abstraction and comparative analysis have been used. The study of the current state of the debt of the country was carried out on the basis of comparative and retrospective analysis. **Findings.** The article analyzes the debt policy based on modeling the relationship between innovation growth and public debt; proposes their own criteria to compare the amount of debt the state with its innovative development and indicators to assess the impact of government debt on socio-economic and investment-innovation development of economy. **Practical value.** Defined in the article policy directions of effective financial policy of settlement of debt duties will give an opportunity to integrate debt policy with the needs to encourage investment and innovation activities of the state and to maximize well-being in the long run.

Keywords: financial policy, the state debt, the innovative development of the country.